
Наталія Рогоза,
к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

РИНОК БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ

Україна має досить розвинений аграрний сектор. Сьогодні військові дії призвели до значних руйнувань інфраструктури, зниження інвестицій та порушення ланцюгів постачання енергетичними ресурсами. Агропромисловий комплекс України, з його значним потенціалом сировинної бази, може стати ключовим фактором у вирішенні проблеми енергетичної залежності країни. Біопаливо, зокрема біоетанол, біодизель, біогаз та тверде біопаливо, має потенціал не лише зменшити використання природного газу та імпорту нафти, але й створити нові можливості для розвитку сільського господарства та підтримки економіки країни.

Однак нестабільність цін на біопаливо та проблеми надійності постачання є факторами, які гальмують розвиток цієї галузі. Створення ринку біопалива в українських реаліях є одним із пріоритетних напрямів досягнення державою енергетичної незалежності та енергетичної безпеки. Згідно з дослідженнями, тільки

відходи сільського господарства можуть замінити близько 9 мільярдів кубометрів природного газу на рік.

Основною перевагою біопалива перед їх традиційними конкурентами: нафтою, вугіллям, газом і ядерним паливом є можливість їх природного відновлення. Сьогодні біопаливо вважається основною альтернативою традиційному паливу. Ринок біопалива в Україні знаходиться на стадії зародження, що є однією з основних перешкод для розвитку економіки держави. Ще одна величезна проблема полягає в тому, що більше половини сировини, з якої можна виробляти біопаливо, експортується до європейських країн для задоволення власних потреб. Це має стати тривожним сигналом для уряду, адже виробництво біопалива в Україні не лише забезпечить більшу енергетичну незалежність, а й дасть поштовх для розвитку більшості галузей національної економіки.

На даний період у світі, як і в Україні існує дві глобальні проблеми – забезпечення продовольством та енергетичними ресурсами, які завжди будуть одними з найголовніших та найактуальніших у розвитку економік і держав в цілому. Вирішенням питань біоенергетики та біопалива займались такі вітчизняні науковці: О.Барановська, М.Добрівська, О.Левченко, О.Скорук, М.Талавира, О.Діброва, О.Шпичак та інші, які розглядали проблему у контексті змін соціально-економічного середовища. Питання державного регулювання ринку біопалива висвітлені О.Прутською. Моделювання розміщення виробництва біопалива розглядалося у працях І.Бурденюка, Л.Волонтира, Н. Черняка, засноване на поєднанні статистичних і оптимізаційних методів. Багато, як бачимо вчених намагаються розкрити і покращити сьогоdnішній стан питанні щодо виробництва і використання біопалива.

До прикладу, у Великій Британії виробництво електроенергії з використанням викопного палива впало у 2023 році до найнижчого рівня за майже 70 років. Торік із вугілля, газу і нафти виробили 104 терават-години електроенергії, що востаннє спостерігалось в 1957 році – це на 22% менше, ніж у 2022 році. Британія прагне досягти вуглецевої нейтральності до 2050 року та має на меті отримувати 95% електроенергії з джерел з низьким вмістом вуглецю до 2030 року, а до 2035 року планує повністю декарбонізувати цей сектор.

Минулий рік показав, що керівництво нашої країни переймається питаннями альтернативних видів палива. Так 04.06.2024 був зареєстрований Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо обов'язковості використання рідкого біопалива (біокомпонентів) у галузі транспорту», а саме "Про альтернативні види палива". Де визначено біомасу як невикопну біологічно відновлювану речовину органічного походження, здатну до біологічного розкладу, у вигляді продуктів, відходів та залишків лісового та сільського господарства (рослинництва і тваринництва), рибного господарства і технологічно пов'язаних з ними галузей промисловості, а також складову промислових або побутових відходів, здатну до біологічного розкладу. Також

Україна в межах програм енергонезалежності та декарбонізації розвиває сферу альтернативних видів палива, на які зростає попит у світі

Під час військового стану, в кінці минулого року було повідомлено в Держенергоефективності, що в Україні готують до запуску ринок біопалива-спеціалізовану біржу з торгівлі біопаливом разом з Українською енергетичною біржою, що допоможе розвитку галузі і забезпечить її стабільну роботу в умовах зовнішнього та внутрішнього ринку, а також забезпечить прозорий, конкурентний ринок. Розвиток біржової торгівлі біопаливом стане драйвером розвитку для української біоенергетики.

За офіційною інформацією, за останній рік в Україні вдалося ввести в експлуатацію виробництва теплової енергії у 360 МВт, у яких застосовуються альтернативні види палива. За 2022 рік ввели в експлуатацію 235 МВт, а за дев'ять місяців минулого року цей показник досяг 126 МВт.

Загалом же започаткування біржової торгівлі біопаливом допоможе забезпечити енергопостачання до важливих об'єктів критичної інфраструктури під час війни та постійних російських ракетних обстрілів. До того ж розвиток біржового ринку енергетики в Україні є передумовою спільної торгівлі з ЄС.

Література

1. Закон України «Про альтернативні джерела енергії». Верховна Рада України 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15> (дата звернення: 31.05.2024).
2. Коломієць Тетяна Вікторівна. Розвиток виробництва біопалива в Україні під час військового стану. Економіка та суспільство. 2024. № 63. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4119>
3. Стратегія розвитку біоенергетики в Україні. URL: <https://uabio.org/bioenergy-transition-in-ukraine/> (дата звернення: 30.05.2024)
4. Шпичак О. М., Боднар О.В., Пашко С.О. Виробництво біопалива в Україні у контексті оптимального вирішення енергетичної проблеми. Економіка АПК. 2019. № 3. С. 13–27.
5. UNECE (2023). Designing a carbon-neutral energy system of Ukraine: increasing the use of biofuels and biomass in Ukraine. URL: <https://unece.org>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

**МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**РОЗВИТОК БІОЕНЕРГЕТИЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ В СІЛЬСЬКОМУ
ГОСПОДАРСТВІ**

07 - 08 березня 2025 р.

м. Київ

УДК 620.9:63

Розвиток біоенергетичного потенціалу в сільському господарстві: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ., 07-08 березня 2025 р.). – К.: Видавництво «Наукова столиця», 2025 – 172 с.

Відповідальний за випуск д. е. н., професор **М. П. Талавира**

Відповідальність за достовірність матеріалів несуть автори.

© Національний університет біоресурсів і
природокористування України, 2025